

Bir Atta Karşılaştığımız Pododermatitis Chronica Verrucosa (Ayak Kanseri) Olgusu'nun Operatif Sağıtımı

O. Sacit GÖRGÜL

SUMMARY

Operative Treatment of The Chronic Proliferative Pododermatitis (Foot Canker) in the Horse

The case of the Chronic Proliferative Pododermatitis (Foot Canker) had been occurred in an English thoroughbred mare. The lesions of the Canker were found both of the hind limbs. Central and lateral frog clefts and soft hell bulbs were affected. Operation was made under general anaesthesia by using intravenous 10 % Chloral hydrate solution. Affected Horn parts were totally resected. After the operation an antiseptic compress was applied by using 5 % Sulfate de Zinc solution. Then the bandage was changed and a Penicillin paste was applied. Following every 10 days the bandage was changed. The surgical repair was succesfully resulted after two mounts.

ÖZET

Saf kan bir İngiliz kısırağında karşılaştığımız, her iki arka ayakta yerleşmiş bulunan ayak kanseri (Pododermatitis chronica verrucosa-proliferans sive migrans) olgusu operatif olarak sağıtılmıştır.

Uzun süreden beri, özellikle yumuşak ökçeler üzerinde nasır ve mahmuz benzeri oluşumlar şekillenmesi ve topallığın gözlenmesi üzerine kliniğimize getirilen kısırağın yapılan muayenesinde, yumuşak ökçeler ve çatal bölgesinde tirnak dokusunun bozulmuş ve gevşemiş olduğu, üzerinin peynürimsi (kazeyişiye) bir eksudatla örtülü olduğu, vejetasyonların ve taşkın üremelerin varlığı gözlemlendi. Hayvan % 10'luk Chloral hydrate sol. intravenöz olarak kullanılarak uygulanan genel anestezi altında yatırıldı. Yapısı bozulmuş tirnak dokusu ve taşkın üremeler rezeke edildi.

* Doç.Dr.; Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi. Bursa /TÜRKİYE.

Operasyonu izleyen bir hafta % 5'lik Çinko sülfat solusyonu ile kompres uygulandı. Takiben antibiyotikli bir pomat ile sağıtıma devam edildi. Pansumanlar her on günde bir değiştirildi. Bu süre içerisinde hayvan bol altlıklı bir boksta barındırıldı. İki ay içerisinde % 80 oranında iyileşme saptandı. Köprülü nal çakılmak suretiyle çalıştırılması ve gözlem altında tutulması öğütlenerek sağıtıma son verildi. İki ay sonra yapılan kontrolünde nüks gözlenmedi.

GİRİŞ

Tektırnaklılarda özellikle atlarda ayak hastalıklarına rastlanması olasıdır. Ancak bu hastalıklar dizisi içerisinde bazıları hayvanlarda seyrek olarak gözlenmektedirler. Atlarda ayak kanseri olarak tanımlanan tablo, corium ungluae'nin kronik verrucose ve proliferatif bir yangısı olup, sağıtımı yönünden büyük problem doğurur.

Bu yönden hareketle özel bir yetiştirmeye ait olan, saf kan bir İngiliz kısrakında karşılaştığımız heriki arka ayakta şekillenmiş olan ayak kanseri olgusunun operatif sağıtımının yapılması ve sonuçların tartışılması amaçlanmıştır.

Ayak kanseri (Pododermatitis chronica verrucosa sive migrans) Anglo-Amerikan literatüründe "Foot Canker", Alman literatüründe ise "Hufkrebs veya Strahlkrebs" olarak anılmaktadır^{1.2.4.5}. Hastalık corium ungluae'nin kronik, hipertrofik ve eksudatif bir yangısı olarak tanımlanmaktadır^{1.2.3.4.5}.

Hastalığın yerleşme yeri genellikle arka ayaklardır. Her yaşta görülmekle birlikte daha çok 3 yaş ve üzerinde görülmektedir. Kısraklarda, safkanlarda aygır ve çalışan hayvanlara oranla daha fazla şekillenir. Büyük bir olasılıkla aygırlarda manej ve çalışanlarda da hareket faktörü nedeni ile oluşması enderdir. Katırlarda nadiren, eşeklerde ise hiç görülmediği bildirilmektedir^{1.2.3.4.5}.

Hastalığın oluşmasında başlıca faktörü hijyenik olmayan ahır koşullarında bannırma oluşturmaktadır. Ayakların uzun süre idrar ve gaita içerisinde kalması sonucunda, capsula angulae koruyucu niteliklerini kaybeder, değişir ve takiben yumuşak ökçeler ve çatal bölgesi corium ungluae kısımlarında hastalık gelişir^{1.2.3.4.5}.

Hastalık yumuşak ökçelerde capsula ungluae'nin yumuşaması, kazeyifiye ek-sudat oluşumu, kornü hücrelerinin gelişmemesine bağlı olarak dejeneratif bir epitel katının oluşmasını karakterize eden bir görünüm içerisinde oluşur. Bu tablo kornü tabakası kaldırılmadıkça uzun süre gözden kaçır. Daha sonra çatal orta ve yan oluklarının dip taraflarında kornü tabakasının ayrılması, buralarda hipertrofik ve proliferatif yangıya belge olan vejetasyon ve taşkın üremeleri geliştiği görülür. Bu devrede çoğunlukla topallıkta ortaya çıkar^{1.2.3.4.5}.

Sağıtım koruyucu ölçümlerin uygulanması ve operatif girişimler yapılması ile mümkün olmaktadır. Medikal sağıtımdan bir yarar sağlanmaz. Operatif olarak hipertrofik dokuların uzaklaştırılmasını izleyen astrigent, antiseptik kompresler ve penisilinli pomatlar ile yapılan sağıtım girişimleri hijyenik koşulların sağlanması ile birleştirilerek ortalama 4-8 hafta ve bazen daha uzun bir süre sonunda sağıtım başarılıdır^{1.2.3.4.5}.

MATERYAL ve METOD

Olgumuza konu olan materyali U.Ü. Veteriner Fakültesi Cerrahi Kliniğine

11.7.1983 günü getirilen ve 423 protokol numaraya kayıtlı 17 yaşlı, al, saf kan İngiliz kısırak oluşturdu.

Alınan anamnezde; her iki arka ayakta glomlarda ve çatalda yer yer kanayan siğil ve mahmuz benzeri çıkıntılarının oluştuğu ve hayvanın topalladığı dile getirildi.

Sedatif bir ilaç kullanılarak hayvan yatırıldı ve muayenesi yapıldı. Yumuşak ökçeler, çatal orta ve yan oluklarında ve paries ungluae'nin yan taraflarında kornü tabakasının yer yer yumuşamış ve ayrılmış bulunduğu, bu kısımların siyah-gri renkli ve kazeyifiye, fena kokulu bir katmanla örtülü bulunduğu saptandı. Paries ungluae ve solea'da gerekli incelemeler yapılarak, corium ungluae'nin sağlıklı kısımlarının sınırına kadar ulaşıldı. Bu girişimler sırasında, corium ungluae'den menşee alan vejetasyonlar saptandı (Resim 1-2). Bu tablonun değerlendirilmesi ile, klinik tanı; Pododermatitis chronica verrucosa (Ayak kanseri) olarak konuldu.

Ön operasyon hazırlığı olarak her iki arka ayak % 5 çinko sülfat solüsyonu ile komprese alındı. hayvan aç bırakıldı ve bol altlıklı bir boksa alındı. Operasyon için hayvan % 10'luk Chloral hydrate ile intravenöz kullanılarak genel anestezi uygulanarak yatırıldı. Sağ arka ayak operasyon için hazırlandı. Corium ungluae üzerindeki gevşek ve vejetasyonlu kısımlar scalpel ile kesilerek uzaklaştırıldı. Sağlam ve sağlıklı corium dokusu ile karşılaşmaya değin bu işlem devam etti. Oluşan kanamalar termokoterle koterize edilerek hemostaz sağlandı. Elektrikli zımpara motoru kullanılarak tırnaktaki deformasyon düzeltildi, operasyon yapılan bölgelerin çevresindeki capsula ungluae'de basıncı elimine etmek için yeterli inceltme yapıldı.

Operasyonu takiben % 5 çinko sülfat solüsyonu ile basınçlı antiseptik yaş pansuman uygulandı. Tırnak tabanına sert, kalın bir sünger parçası uygulanmasını takiben, çuvalla yapılan ikinci bir koruyucu pansumanla örtüldü. Dört gün sonra pansuman değiştirildi. Aynı gün sol ayakta da, sağ ayakta yapılan işlemler tekrarlandı. Pansumanlar her 10 günde bir periyodik olarak değiştirildi. Sol ayakta ikinci pansuman sırasında yeniden rezeksiyon gerekti. İki aylık süre sonunda sağlıklı bir kornü tabakası gelişmiş ve büyük oranda sertleşmiş bulundu. Antiseptik ve astrigent kompresi takiben penisilinli pomat ve Pom.Oxy de Zinc karışımı uygulandı. İyileşmenin gerçekleştiği saptanmakla hayvana köprülü nal çakılması önerildi. İki ay sonra yapılan kontrolünde nüks gözlenmedi.

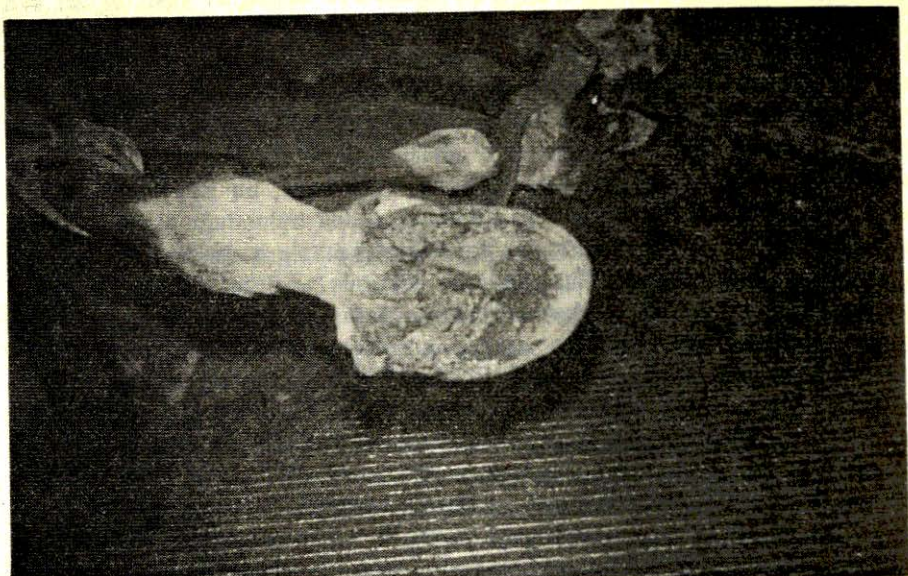
SONUÇ ve TARTIŞMA

U.Ü. Veteriner Fakültesi Cerrahi Kliniğine getirilen saf kan İngiliz kısırakında saptadığımız arka ayaklardaki ayak kanseri (Pododermatitis chronica verrucosa) olgu'sunun operatif olarak sağıtımı yapılmış ve başarılı sonuçlar alınmıştır.

Atlarda bu hastalığın yaygınlığını kanıtlayacak fazla bir çalışmaya rastlanılmamaktadır. Klasik literatürlerde^{1.2.3.4.5} belirtilen etiyolojik faktörler, karşılaştığımız olgu'nun da oluşmasında etkin olanlarla paralellik göstermektedir. Hastalığın yerleşme bölgesi olarak çatal orta ve yan olukları ile, yumuşak ökçeler bölgesini saptamamızda, hastalığın bu bölgelerde yerleşen bir hastalık olduğu görüşünü belirten araştırmacılarla^{1.2.5} uyum göstermektedir.

Operatif sağıtımın tek yol olduğunu ve büyük ölçüde başarı sağlayacağını belirten araştırmacılara^{2.3.5} uygulamamız ve sonuçlarının başarılı olması yönünden katılmaktayız.

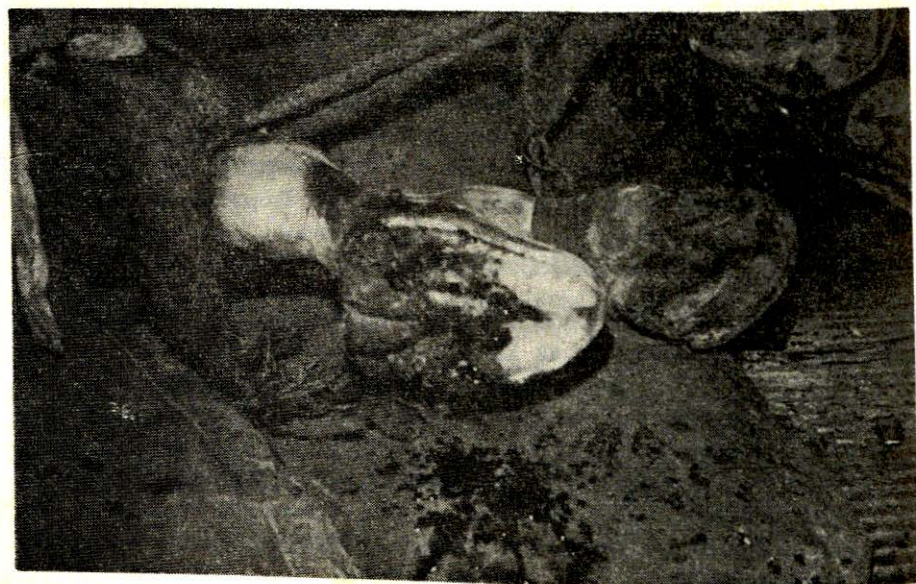

Resim: 1

Sağ arka ayakta pododermatitis chronica verrucosa tablosunun görünümü.

Fig.: 1 Appearance of the foot canker on the right hind limb.

Resim: 2

Sağ arka ayakta lezyonların görünümü.

Fig.: 2 Appearance of the lesion on the right hind limb.

KAYNAKLAR

1. ADAMS, O.R. (1980): Lahmheit bei Pferden. Verlag. M. und Schaper, Hannover, 365-366.
2. ARTUN, B.S. (1968): Evcil Hayvanlarda Ayak Hastalıkları. A.Ü. Vet. Fak. Yay. 236, Ders Kitabı 137, A.Ü. Basımevi, 135-144.
3. BANIC, J., SKUSEK, F. (1960): Unsere Erfahrung in der Behandlung des Hufkrebses. Berl. Münchn. Tierarztl. Wschr. 73, 186.
4. HABACHER, F. (1948): Der Huf und Klauenbeschlag. Urban und Schwarzenberg, Wien. 178-179.
5. SILBERSIEPE, E., BERGE, E. (1976): Lehrbuch der Speziellen Chirurgie. 15 Auflage, Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart, 489-492.